

Dobrá pověst a zadostiučinění

Šikanózní insolvenční návrh (insolvenční návrh obsahující nepravdivé údaje) je způsobilý bez dalšího výrazně zasáhnout do dobré pověsti právnické osoby - podnikatele, proti které směřuje, a způsobit jí tak imateriální újmu, a to i v případě, kdy informace o zahájení insolvenčního řízení není uveřejněna v tisku či na zpravodajských internetových portálech, popř. prostřednictvím jiných médií.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 5640/2015, ze dne 28.6.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce PSJ, a. s., se sídlem v J., zastoupeného Mgr. L.T., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému Mgr. P.Č., správci konkursní podstaty úpadce TERRIMA s. r. o., zastoupenému Mgr. J.H., advokátem, se sídlem v P., o zaplacení 1.000.000 Kč, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 19 Cm 2/2011, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2015, č. j. 3 Cmo 397/2014-280, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. května 2015, č. j. 3 Cmo 397/2014-280, se v části výroku ve věci samé, jíž byl změněn rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. června 2014, č. j. 19 Cm 2/2011-264, tak, že se žaloba co do zaplacení částky 850.000 Kč zamítá, a dále ve výroku o nákladech řízení ruší a věc se v tomto rozsahu vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobou ze dne 25. ledna 2011 se žalobce domáhal - opíraje se o § 147 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) - náhrady nemajetkové újmy způsobené neoprávněným (šikanózním) insolvenčním návrhem podaným žalovaným (jakožto správcem konkursní podstaty úpadce TERRIMA s. r. o.), a to ve formě omluvy (uveřejněné v celostátním vydání deníku Hospodářské noviny) a dále v penězích (ve výši 5.000.000 Kč).

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 28. ledna 2013, č. j. 19 Cm 2/2011-181, ve znění usnesení ze dne 17. dubna 2013, č. j. 19 Cm 2/2011-225, uložil žalovanému uveřejnit v celostátním vydání deníku Hospodářské noviny (ve výroku specifikovanou) omluvu žalobci (výrok I.), dále uložil žalovanému zaplatit žalobci 1.000.000 Kč, co do dalších 4.000.000 Kč žalobu zamítl (výrok II.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok III.).

Vrchní soud v Praze k odvolání žalovaného rozsudkem ze dne 15. ledna 2014, č. j. 3 Cmo 246/2013-248, potvrdil rozsudek Městského soudu v Praze ve výroku I. a zrušil jej ve výroku II. v rozsahu, jímž bylo vyhověno žalobě co do částky 1.000.000 Kč, a ve výroku III. (o nákladech řízení), a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 27. června 2014, č. j. 19 Cm 2/2011-264, uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 1.000.000 Kč (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (výrok II.).

Vyšel přitom (mimo jiné) z toho, že:

1) Žalovaný (jako správce konkursní podstaty úpadce TERRIMA s. r. o.) podal dne 22. října 2010 na žalobce insolvenční návrh ke Krajskému soudu v Brně pro tvrzenou pohledávku TERRIMA s. r. o. ve výši 1.492.465 Kč z titulu nezaplacené ceny díla (dále jen „tvrzená pohledávka“). V návrhu uvedl, že žalobce má více věřitelů s pohledávkami po splatnosti, a to „Finanční úřad v Brně“ a „Správu

sociálního zabezpečení“.

2) Krajský soud v Brně (dále též jen „insolvenční soud“) usnesením ze dne 22. října 2010, č. j. KSBR 37 INS 12398/2010-A-2, oznámil zahájení insolvenčního řízení ve věci žalobce.

3) Usnesením ze dne 26. října 2010, č. j. KSBR 37 INS 12398/2010-A-5, insolvenční soud odmítl insolvenční návrh „z důvodu na straně žalovaného“.

4) O tvrzenou pohledávku byl mezi účastníky řízení veden spor, a to u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 16 Cm 22/2006. Dne 8. března 2011 uzavřeli žalovaný a žalobce dohodu o narovnání, a žalovaný vzal žalobu o zaplacení tvrzené pohledávky zpět. Řízení bylo následně zastaveno.

5) Informace o zahájení insolvenčního řízení byla opakovaně uveřejněna v tisku (mimo jiné v Hospodářských novinách, v Mladé Frontě DNES a v Lidových novinách). Žalobce na tyto zprávy reagoval tiskovým prohlášením ze dne 24. října 2010.

6) Raiffeisenbank a. s. (u které měl žalobce jako dlouhodobý klient sjednán „provozní úvěr“) v reakci na informace o zahájení insolvenčního řízení zavedla tzv. rizikové sledování žalobce v interním systému banky.

7) Žalobce byl nucen vysvětlovat svým obchodním partnerům, bankám a pojišťovnám „pravý stav věci“. V důsledku podání insolvenčního návrhu požadovali někteří partneři žalobce dodatečné zajištění (např. formou bankovní záruky), zaměstnanci žalobce nedostali půjčky (pro „insolvenci“ zaměstnavatele) a došlo ke „zkomplikování jednání o změně vlastnické struktury“ žalobce.

8) V době podání insolvenčního návrhu měl žalobce na bankovních účtech zůstatky cca 300 až 500 milionů korun.

Soud prvního stupně považoval za prokázané, že „opakovaně medializované zahájení insolvenčního řízení v denících s celostátní působností“ mělo pro žalobce (jakožto významnou stavební společnost v České republice) nepříznivé důsledky nejen u obchodních partnerů, ale i u financujících bank. Intenzita zásahu do dobré pověsti žalobce byla „umocněna“ i tím, že žalovaný v insolvenčním návrhu (tím, že označil jako další věřitele „Finanční úřad v Brně“ a „Správu sociálního zabezpečení“) nepravdivě tvrdil, že žalobce neplní své zákonné povinnosti vůči státu. Podle soudu prvního stupně je třeba přihlídnout i k tomu, že žalovaný musel – s ohledem na jeho odborné znalosti – předpokládat, že šikanózní insolvenční návrh negativně zasáhne do dobré pověsti žalobce. Pohledávka, pro kterou podal insolvenční návrh, byla mezi účastníky sporná, což deklarovali i v (později uzavřené) dohodě o narovnání. Podle soudu prvního stupně způsobil žalovaný žalobci nemajetkovou újmu takového rozsahu, že pouhá omluva nepostačuje k její reparaci. S přihlídnutím ke shora popsáným okolnostem považoval soud prvního stupně za přiměřené zadostiučinění ve výši 1.000.000 Kč.

Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 20. května 2015, č. j. 3 Cmo 397/2014-280, k odvolání žalovaného rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu výroku I. co do částky 150.000 Kč potvrdil, co do částky 850.000 Kč jej změnil tak, že žalobu zamítl (první výrok) a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů (druhý výrok).

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a dále z toho, že:

1) Informace o zahájení insolvenčního řízení byla uveřejněna agenturou MEDIAFAX a publikována na internetovém serveru kurzy.cz dne 24. října 2010; zpráva obsahuje informaci o tvrzené pohledávce žalovaného, jakož i o dalších (jím uváděných) věřitelích („Finančním úřadu v Brně“ a „Správě sociálního zabezpečení“), i reakci žalobce.

2) Obdobné informace přinesly dne 25. října 2010 celostátní „tiskoviny“ Hospodářské noviny, Mladá fronta DNES, Lidové noviny, DENÍK.

3) Dne 26. října 2010 byly uveřejněny první informace o odmítnutí insolvenčního návrhu na serveru I-vysocina.cz a v Sedmičce, a dne 27. října 2010 přinesly zprávu o ukončení insolvenčního řízení i celostátní deníky Hospodářské noviny, Mladá fronta DNES a server stavebni-forum.cz.

4) Žalobce dosáhl (podle svých výročních zpráv) v roce 2010 nárůstu obrátu o 26,2 % oproti roku 2009, v roce 2011 se pak zvýšil jeho obrát (oproti roku 2010) dokonce o 68 %. V roce 2012 přes

útlum realitního trhu vzrostl obrat žalobce (ve srovnání s rokem 2011) o 2 %. Žádná z výročních zpráv nezmiňuje případné dopady insolvenčního návrhu.

Na takto ustaveném základu odvolací soud přisvědčil závěru soudu prvního stupně, podle něhož byl insolvenční návrh podaný žalovaným neoprávněný (šikanózní). Uveřejněním informací o zahájení insolvenčního řízení došlo k neoprávněnému zásahu do dobré pověsti žalobce, jemuž tím vznikla újma v podobě snížení jeho vážnosti u obchodních partnerů, finančních institucí a veřejnosti jako takové. Žalobci bylo (pravomocným výrokem) přiznáno zadostiučinění ve formě omluvy (a žalovaný již tomuto výroku vyhověl a omluvu uveřejnil).

Odvolací soud, poukazuje na ustanovení § 19b odst. 2 a 3 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), vysvětlil, že právnícká osoba, do jejíž dobré pověsti bylo neoprávněně zasazeno, se může domáhat zadostiučinění v penězích pouze tehdy, utrpěla-li újmu „v takovém rozsahu nebo takového druhu“, že nepostačuje její vyrovnání přiměřeným zadostiučiněním v nepeněžitě formě.

Přitom, jak plyne z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. října 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007 (jenž je veřejnosti dostupný, stejně jako ostatní rozhodnutí dovolacího soudu přijatá po 1. lednu 2001, na webových stránkách Nejvyššího soudu), „přiměřené zadostiučinění v penězích nejčastěji přichází v úvahu v případě, kdy zásah do nemateriální sféry dotčeného soutěžitele může způsobit ztráty také v jeho majetkové sféře a nelze předpokládat, že nepeněžitá satisfakce (např. omluva apod.) tuto ztrátu vyrovná“.

V poměrech projednávané věci odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně v závěru, podle kterého k vyrovnání způsobené nemajetkové újmy nepostačuje nepeněžitě zadostiučinění ve formě omluvy. Stav způsobený insolvenčním návrhem podaným žalovaným zpochybnil plnění závazků převzatých žalobcem, což se projevilo „ve snížení pozice žalobce na trhu a celkově ve snížení hodnoty jeho dobrého jména na veřejnosti“. Nicméně částku přiznanou soudem prvního stupně (1.000.000 Kč) nepovažoval odvolací soud za přiměřenou způsobené imateriální újmě.

V této souvislosti odvolací soud zdůraznil, že žalobce včasnou reakcí na podaný insolvenční návrh částečně eliminoval negativní dopady informace o zahájení insolvenčního řízení (zprávy byly vždy doprovázeny odmítavým stanoviskem žalobce), navíc vzápětí, cca po dvou až třech dnech, byly v obdobném rozsahu uveřejněny zprávy o odmítnutí insolvenčního návrhu soudem. Z informací o podnikání žalobce zveřejněných samotným žalobcem pak neplyne, že by podnikání žalobce bylo insolvenčním návrhem jakkoliv negativně ovlivněno. To vše spolu s krátkým obdobím zpochybnění spolehlivosti žalobce od podání návrhu do jeho odmítnutí, okamžitým uveřejněním informací o nevyhovění insolvenčnímu návrhu a o ukončení insolvenčního řízení, s přihlédnutím k funkci zadostiučinění a specifickému postavení žalovaného (jakožto správce konkursní podstaty) vedlo odvolací soud k závěru, že způsobené imateriální újmě odpovídá zadostiučinění ve výši 150.000 Kč.

Proti rozsudku dovolacího soudu podal žalobce dovolání, které má za přípustné podle § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), a to k zodpovězení otázky (v judikatuře Nejvyššího soudu dosud neřešené), jaká konkrétní hlediska mají být zohledněna při posuzování nároku dlužníka proti neúspěšnému insolvenčnímu navrhovateli, domáhá-li se dlužník náhrady jiné újmy podle § 147 odst. 1 insolvenčního zákona.

Podle přesvědčení dovolatele je pro posouzení výše nemajetkové újmy nepodstatné, zda se podaný insolvenční návrh „promítl“ do hospodářských výsledků žalobce; v případě zhoršených hospodářských výsledků je na místě domáhat se náhrady škody. Dovovatel se snažil zabránit vzniku takovéto škody (a to zejména intenzivní obranou proti podanému návrhu a dále vytrvalou komunikací

s obchodními partnery).

Odvolací soud se podle názoru dovolatele vůbec nevypořádal s povahou informací, které žalovaný prostřednictvím insolvenčního rejstříku šířil o dovolateli a jimiž zpochybňoval schopnost dovolatele hradit své závazky. Dopad nepravdivých tvrzení žalovaného byl o to závažnější, že jejich prostřednictvím zpochybňoval plnění povinností dovolatele vůči státu („Finančnímu úřadu v Brně“ a „Správě sociálního zabezpečení“).

Za nesprávný pak dovolatel považuje i názor odvolacího soudu, podle něhož je třeba ve prospěch žalovaného hodnotit aktivity, jimiž se dovolatel snažil zabránit škodlivým důsledkům šikanózního insolvenčního návrhu. Taktéž poukaz na specifické postavení žalovaného není správný; naopak, žalovaný, který jednal jako správce konkursní podstaty TERRIMA s. r. o., si musel (jakožto osoba s právním vzděláním) být vědom následků jím neoprávněně podaného insolvenčního návrhu.

Konečně ani skutečnost, že insolvenční návrh byl odmítnut krátce po jeho podání, nemůže představovat okolnost svědčící ve prospěch žalovaného; žalovaný se nijak nepříčinil o to, že insolvenční řízení trvalo jen krátkou dobu. Negativní zásah do sféry dovolatele nastal již samotným zveřejněním insolvenčního návrhu v insolvenčním rejstříku.

Podle přesvědčení dovolatele je nutné přihlédnout ke specifické povaze insolvenčního řízení. Zahájení insolvenčního řízení signalizuje, že dlužník není a nebude schopen plnit své závazky vůči věřitelům, ať už jde o jeho smluvní partnery, zaměstnance nebo o plnění povinností vůči státu. Představuje tak významnější zásah do sféry dlužníka než např. pomluva učiněná prostřednictvím médií. Tento zásah je navíc uskutečňován prostřednictvím státem vytvořeného informačního systému, ke kterému má veřejnost obecně větší důvěru, byť „škodlivé informace“ do systému vnesl věřitel, který podal neoprávněný insolvenční návrh. Podaným insolvenčním návrhem je zpochybněn „samotný základ“ dobré pověsti právnické osoby. V této souvislosti dovolatel poukazuje na novelu insolvenčního zákona provedenou zákonem č. [334/2012](#) Sb., zejména na nově vložené ustanovení § 128a, jakož i důvodovou zprávu k návrhu tohoto zákona.

S ohledem na shora uvedené dovolatel považuje zadostiučinění přiznané odvolacím soudem za nedostatečné a neodpovídající imateriální újmu způsobené insolvenčním návrhem podaným žalovaným; proto navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný má za to, že „otázky nastolené žalobcem nejsou otázkami právními zásadního významu“; dovolání proto považuje za nedůvodné. Podle názoru žalovaného „nelze přiznat žalobci finanční náhradu újmy, neboť zde k finanční náhradě újmy není zákonné zmocnění“. Současně žalovaný poukazuje na to, že dovolatel „uznal, že společnosti úpadce TERRIMA s. r. o. dlužil, a to v rámci dohody o narovnání, kde se zavázal zaplatit kontumační částku 100.000 Kč“.

Z obsahu dovolání je zřejmé, že dovolatel brojí toliko proti té části prvního výroku napadeného rozhodnutí, jíž odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku ve věci samé tak, že žalobu co do částky 850.000 Kč zamítl; Nejvyšší soud se proto zbývající částí prvního výroku napadeného rozhodnutí, jíž odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně „v rozsahu povinnosti žalovaného zaplatit žalobci 150.000 Kč“, a druhým výrokem (o nákladech řízení) nezabýval. Pouze na okraj lze poznamenat, že dovolání žalobce proti vyhovující části prvního výroku napadeného rozhodnutí by nebylo subjektivně přípustné (srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. března 2014, sp. zn. 29 Cdo 3508/2013, uveřejněného pod číslem 95/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a judikaturu zde citovanou).

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., a to k vyřešení otázky (doposud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu neřešené), k jakým okolnostem je zpravidla třeba přihlížet při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění v penězích za imateriální újmu na dobré pověsti právnické osoby – podnikatele, způsobenou insolvenčním návrhem, který byl odmítnut vinou insolvenčního navrhovatele (§ 147 odst. 1 insolvenčního zákona).

Podle § 147 odst. 1 insolvenčního zákona, jestliže řízení o insolvenčním návrhu věřitele bylo zastaveno nebo insolvenční návrh byl odmítnut vinou insolvenčního navrhovatele, má dlužník nebo jiný dlužníkův věřitel proti insolvenčnímu navrhovateli právo na náhradu škody nebo jiné újmy, která mu vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu. Jde-li o odpovědnost vůči dlužníku, má se v pochybnostech za to, že insolvenční navrhovatel zastavení insolvenčního řízení nebo odmítnutí insolvenčního návrhu zavinil.

V této podobě bylo citované ustanovení účinné do 31. října 2012. S ohledem na datum podání insolvenčního návrhu žalovaným (22. října 2010) a datum vydání usnesení insolvenčního soudu o odmítnutí tohoto návrhu (26. října 2010) jde pak o znění rozhodné pro posouzení projednávané věci [srov. čl. II zákona č. [334/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů].

K dovoláním předestřené otázce přijímá Nejvyšší soud tyto závěry:

A) K náhradě imateriální újmy způsobené insolvenčním návrhem, který byl odmítnut z důvodu uvedeného v § 147 odst. 1 insolvenčního zákona.

Dlužník se podle § 147 odst. 1 insolvenčního zákona může domáhat jak náhrady škody vzniklé v jeho majetkové sféře (skutečné škody i ušlého zisku), tak i náhrady jiné újmy, již utrpěl v důsledku insolvenčního návrhu, který byl odmítnut vinou insolvenčního navrhovatele; jinou újmu se rozumí i imateriální újma způsobená zásahem do dobré pověsti právnické osoby – dlužníka, na něhož byl podán insolvenční návrh.

Odpovědnost insolvenčního navrhovatele za škodu upravená v § 147 odst. 1 insolvenčního zákona je obecnou občanskoprávní odpovědností za škodu založenou na presumpci zavinění (§ 420 odst. 1 obč. zák.) [srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. července 2012, sen. zn. 29 NSČR 15/2010, uveřejněné pod číslem 10/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2014, sp. zn. 29 Cdo 4150/2013]. Taktéž odpovědnost za jinou (imateriální) újmu je třeba posoudit podle obecné úpravy obsažené v občanském zákoníku, a to v projednávané věci (s ohledem na rozhodné skutkové okolnosti – viz výše) v zákoně č. [40/1964](#) Sb. (srov. § 3028 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku).

Je-li insolvenčním návrhem, který byl odmítnut z důvodu uvedeného v § 147 odst. 1 insolvenčního zákona, neoprávněně zasaženo do dobré pověsti právnické osoby, může se dotčená právnická osoba domáhat – vedle škody tím způsobené – i přiměřeného zadostiučinění, které může být požadováno i v penězích (srov. § 19b odst. 2 a 3 obč. zák.). Jak správně uzavřel odvolací soud, přiměřené zadostiučinění v penězích lze dotčené právnické osobě přiznat pouze tehdy, nepostačuje-li k sanaci způsobené imateriální újmy nepeněžitá forma zadostiučinění (zpravidla omluva); srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. prosince 2005, sp. zn. 30 Cdo 23/2005, či obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2013, sp. zn. 29 Cdo 2838/2011. Žalovaný se tudíž mýlí, usuzuje-li, že dlužníku nelze podle § 147 odst. 1 insolvenčního zákona přiznat přiměřené zadostiučinění (za způsobenou imateriální újmu) v penězích.

B) K okolnostem, které je třeba zpravidla zohlednit při určení výše přiměřeného zadostiučinění v penězích za imateriální újmu způsobenou insolvenčním návrhem na dobré pověsti právnické osoby – podnikatele podle § 147 odst. 1 insolvenčního zákona.

Obecně platí, že při určení výše relativního přiměřeného zadostiučinění za imateriální újmu způsobenou zásahem do dobré pověsti právnické osoby soud musí přihlídnout ke všem okolnostem posuzované věci (srov. obdobně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2003, sp. zn. 30 Cdo 2005/2003, anebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2014, sp. zn. 23 Cdo 1323/2012). Přiznané zadostiučinění v penězích musí být přiměřené rozsahu (závažnosti) způsobené imateriální újmy (na dobré pověsti právnické osoby).

Při posuzování, zda bylo zasaženo do dobré pověsti právnické osoby, se vychází z toho, že dotčená právnická osoba požívá dobré pověsti; v řízení může být prokázán opak. Dobrou pověst právnické osoby, která je podnikatelem, je přitom třeba hodnotit zejména podle jejího „chování“ v obchodních vztazích (srov. např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2011, sp. zn. 30 Cdo 5111/2009).

Je-li proti podnikateli podán šikanózní insolvenční návrh, resp. insolvenční návrh obsahující nepravdivé údaje, jsou informace o zahájení insolvenčního řízení (§ 97 odst. 1 insolvenčního zákona), jakož i obsah insolvenčního návrhu, prakticky ihned dostupné široké veřejnosti prostřednictvím insolvenčního rejstříku (§ 101 odst. 1 věta první insolvenčního zákona); tímto okamžikem také nastávají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (§ 109 a násl. insolvenčního zákona), spočívající mimo jiné v omezení dlužníka při nakládání s majetkovou podstatou.

Lze přisvědčit dovolateli, že zveřejnění insolvenčního návrhu obsahujícího nepravdivé údaje je o to závažnější, že k němu dochází prostřednictvím informačního systému veřejné správy (insolvenčního rejstříku – srov. § 419 a násl. insolvenčního zákona), což v očích zejména laické veřejnosti může zvýšit „věrohodnost“ tvrzení obsažených v insolvenčním návrhu.

Řečeno jinak, šikanózní insolvenční návrh, resp. insolvenční návrh obsahující nepravdivé údaje je způsobilý bez dalšího výrazně zasáhnout do dobré pověsti právnické osoby – podnikatele, proti které směřuje, a způsobit jí tak imateriální újmu, a to i v případě, kdy informace o zahájení insolvenčního řízení není uveřejněna v tisku či na zpravodajských internetových portálech, popř. prostřednictvím jiných médií. V této souvislosti Nejvyšší soud zdůrazňuje, že takový insolvenční návrh zpochybňuje samotnou podstatu dobré pověsti podnikatele – jeho schopnost včas a řádně plnit své závazky.

Dojde-li k šíření informace o zahájení insolvenčního řízení i v médiích, bude zpravidla újma tím způsobená o to závažnější. V tom případě je třeba posuzovat, v jakých médiích a jakým způsobem byla informace o zahájení insolvenčního řízení uveřejněna; významné je (může být), zda šlo o média s celostátním (či dokonce mezinárodním) dosahem, jaký je jejich čtenářský okruh, kde a jak byla informace v těchto médiích umístěna, jaký byl její obsah atd.

Za určitých okolností může mít pro posouzení závažnosti způsobené imateriální újmy význam i osoba insolvenčního navrhovatele. Jde-li např. o insolvenčního správce (správce konkursní podstaty) jiného dlužníka (úpadce), jako tomu bylo v projednávané věci, u kterého se (s ohledem na jeho odborné znalosti) předpokládá, že si je vědom negativních důsledků neoprávněného insolvenčního návrhu, mohou být informace jím uváděné v insolvenčním návrhu vnímány širokou veřejností o to důvěryhodněji. Zveřejnění takového insolvenčního návrhu tudíž může být způsobilé přivodit údajnému dlužníku závažnější újmu na dobré pověsti, než je tomu v případě jiných („laických“) navrhovatelů.

Při určení závažnosti (rozsahu) způsobené újmy je dále třeba vzít v úvahu postavení dotčené právnické osoby – podnikatele na trhu; čím větším, známějším či významnějším je podnikatelem, tím bude zpravidla závažnější újma způsobená na jeho dobré pověsti (požívá-li ji, což se – jak vysvětleno shora – předpokládá).

Naopak pro posouzení závažnosti (rozsahu) způsobené imateriální újmy na dobré pověsti právnické osoby je bez právního významu, zda v důsledku insolvenčního návrhu této právnické osobě vznikla (vedle nehmotné újmy) i škoda na majetku (ať už skutečná škoda či ušlý zisk); přiměřené zadostiučinění sanuje nehmotnou újmu, jejíž vznik, rozsah a závažnost nejsou závislé na existenci škody na majetku (srov. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. září 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001).

C) K posouzení výše přiměřeného zadostiučinění v projednávané věci.

Odvolacímu soudu nelze upřít, že se při určení výše přiměřeného zadostiučinění v penězích snažil s řadou skutečností významných pro její posouzení vypořádat. Přesto má Nejvyšší soud za to, že odvolací soud nezohlednil všechny pro rozhodnutí věci významné okolnosti, resp. je nezohlednil správně.

Předně odvolací soud nedostatečně přihlédl k dopadu (významu) samotné skutečnosti, že dobrá pověst dovolatele byla závažným způsobem zpochybněna již samotným insolvenčním návrhem obsahujícím nepravdivé tvrzení (mimo jiné o tom, že dovolatel neplní ani své veřejnoprávní povinnosti vůči státu). V této souvislosti Nejvyšší soud opět zdůrazňuje, že (šikanózní) insolvenční návrh zpochybňuje samotnou podstatu dobré pověsti podnikatele – jeho schopnost včas a řádně plnit své závazky.

Odvolací soud taktéž nezohlednil vyšší rozsah způsobené újmy v důsledku medializace zahájeného insolvenčního řízení. Na jednu stranu odvolací soud v této souvislosti vzal správně v úvahu relativně krátkou dobu, která uplynula mezi zveřejněním vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení (a uveřejněním této informace v médiích) a zveřejněním usnesení o odmítnutí insolvenčního návrhu (doprovázenému uveřejněním této informace v médiích); délka doby, po kterou by byla dobrá pověst podnikatele (zasazená neoprávněným insolvenčním návrhem) zpochybňována, je významná při posuzování rozsahu (intenzity) tím způsobené újmy. Odvolací soud však pominul, že již samotné uveřejnění informace o podaném insolvenčním návrhu obsahujícím nepravdivá tvrzení (bez ohledu na následné události) je způsobilé závažně zpochybnit dobrou pověst podnikatele.

Stejně tak odvolací soud neposoudil význam postavení dovolatele na trhu pro rozsah (závažnost) jemu způsobené imateriální újmy. Na druhou stranu pak nesprávně přihlédl k tomu, že dovolateli v důsledku podaného insolvenčního návrhu nevznikla hmotná škoda. Jak vysvětleno shora, tato skutečnost nemá pro posouzení imateriální újmy vzniklé zásahem do dobré pověsti dovolatele význam.

Taktéž nesprávně odvolací soud poukázal na specifické postavení žalovaného jakožto správce konkursní podstaty společnosti, které dovolatel údajně dlužil; tato skutečnost sice má pro posouzení způsobené újmy význam, nicméně opačný, než usuzoval odvolací soud (srov. výše).

Nejvyšší soud proto rozsudek odvolacího soudu v napadené části zrušil a věc vrátil (v tomto rozsahu) odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)